

ALMA MATER EUROPAEA
ECM
THE UNIVERSITY FOR LEADERSHIP

DOKTORSKI ŠTUDIJSKI PROGRAM SOCIALNA GERONTOLOGIJA

ZBORNİK

December 2014, Maribor

Kazalo vsebine:

OPIS ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA.....	2
TEMELJNI CILJI PROGRAMA.....	5
KOMPETENCE, KI SE PRIDOBIMO S PROGRAMOM	8
PREDMETNIK S KREDITNIM OVREDNOTENJEM ŠTUDIJSKIH OBVEZNOSTI	9
POGOJI ZA VPIS IN MERILA ZA IZBIRO OB OMEJITVI VPISA	12
MERILA ZA PRIZNAVANJE ZNANJA IN SPRETNOSTI, PRIDOBLENIH PRED VPISOM V PROGRAM	13
OCENJEVANJE IN PREVERJANJE ZNANJA.....	14
POGOJI ZA NAPREDOVANJE PO PROGRAMU	15
PODATKI O MOŽNOSTIH ZAPOSLOVANJA DIPLOMANTOV	17
KONTAKTNI PODATKI	19

OPIS ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA

Strokovni naslov:

- **doktor znanosti socialno gerontoloških študij**
- **doktorica znanosti socialno gerontoloških študij**

Problematika starosti in staranja je danes ena najbolj aktualnih in perečih, saj je v Evropi skoraj štirikrat več starih, kot jih je bilo v času otroštva najstarejših Evropejcev. V naslednjih petnajstih letih se bo delež podvojil. Taka dolgoživost in tako velik delež starega prebivalstva narekuje potrebo po skrbi za pogoje kakovostnega staranja, sožitja generacij (Ramovž, 2003), in izobraževanja za delo s starimi. Mednarodni načrt ukrepov v zvezi s staranjem (Madridska konferenca, 2002) je področje staranja opredelil v svojih dokumentih (Mednarodni načrt ukrepov v zvezi s staranjem) in še isto leto je ministrska konferenca evropskih držav objavila deklaracijo in regionalno strategijo za uresničevanje madridskih dokumentov (Berlinska konferenca, 2002). Obe konferenci sta upoštevali mnenja Evropske socialne listine (2000) in Evropske listine o pravicah in svoboščinah starih ljudi v domovih (Maastrich, 2003).

Tudi v Sloveniji smo se na staranje odzvali s sprejetjem pomembnih dokumentov:

- Resolucija nacionalnega programa na področju socialnega varstva za obdobje 2006-2010 (Ur.l. RS, št. 39/2006),
- Strategija varstva starejših do leta 2010, ki jo je sprejela Vlada RS leta 2006,
- Zakon o socialnem varstvu (Ur.l. RS, št. 3/2007-UPB2) in
- Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Ur.l. RS, št. 109/2006-UPB4);

ki predstavljajo najpomembnejše dokumente na področju staranja. Sprejetih je še vrsto drugih dokumentov, pomembnih za starost in staranje, ki pa so prepuščeni zgolj v uporabo institucijam, ki delajo s starimi.

Delež stare populacije se bo v razdobju 2010-2030 povečal za več kot eno tretjino, v še naslednjih 10 letih pa še za več kot dvakrat. V tem obdobju se bo delež starih nad 80-timi leti povečal za 57 %. Če pri tem upoštevamo, da se je v preteklem letu v Evropi število enočlanskih gospodinjstev povečalo za 50 % (torej družinske socialne mreže skorajda odpadajo), se zdi iskanje poti za pomoč tem ostarelim več kot nujno (Strategija varstva starejših do leta 2010).

Starost v Sloveniji še vedno pomeni tabu (Trstenjak, 1998), staranje pa je intimno, osebno vprašanje, zato se je z njim potrebno ukvarjati tudi na

pedagoških, strokovnih in znanstvenih ravneh. Pa vendar, raziskovanje za delo s starimi v Sloveniji še ne uživa zadostne pozornosti! Potreba po izobraževanju za to največjo populacijo prebivalcev se kaže kot imanentna potreba vsake družbe. Slovenija, katere populacija je med najstarejšimi v Evropi, se tega vprašanja mora lotiti na ustrezni pedagoški, znanstveni in strokovni ravni.

To je bil glavni imperativ za oblikovanje izobraževalnih programov na vseh štirih ravneh. Programi naj bi odgovorili na vprašanje staranja z osveščanjem o pomenu starosti, z metodami in tehnikami, ki bi diplomantom na različnih ravneh ponudile znanja za razumevanje problematike, ki lahko pogoji visoko kakovostno delo kot odgovor na to problematiko. Zavedati se je potrebno, da so gerontološka spoznanja (gerontologija: geron – gr. pomeni star, starec, logein-veda) torej znanost o biološki, socioloških in ekonomskih pojavih in procesih (Veliki slovar tujk, 2002, str. 394), pomembna in da zahtevajo ustrezno odzivnost. V svojem začetku so gerontologi poudarjali predvsem tki. medicinski model (Kontos, 2000), splošno razumevanje starosti pa pokaže, da je ta preozek, saj avtorji utemeljujejo, da so za delo s starimi zelo pomembni tudi socialni dejavniki (Accetto, 1987 in Hojnik Zupanc, 1997). Dejstvo je, da je število strokovnih delavcev in njihova strokovna usposobljenost v institucijah, ki delajo s starimi ljudmi, še vedno nizka (Mali, 2007). Gre za dejstvo, da je zgolj sociološko opisovanje stanja in kritična analiza o stanju ter moraliziranje o tem, kako bi moralo biti, premalo, in da nov čas zahteva študij, ki bo tesno povezal gerontologijo, gerontogogiko in metodiko za socialno urejanje akutnih, kroničnih problemov v zvezi s staranjem in s sožitjem generacij (Pečjak, 1998).

Spremembe v okolju se dogajajo z dinamiko, ki je hitrejša od dinamike odzivov, s katerimi poskušamo slediti priložnostim in se izogibati nevarnostim, ki jih prinaša turbulentno, starajoče se okolje. V priznavanju brezpogojne in vzajemne odvisnosti generacij, se okolje srečuje z vrzeljo med dejansko spremembo in njeno percepcijo, kakor tudi z očitno vrzeljo med svojimi hotenji in zmožnostmi. Kritična omejitev je prepoznana v procesu spoznavanja in učenja, torej v osnovnem procesu, ki je svojstven vsakemu živemu bitju, življenjskemu spletu in tudi celotnemu ekosistemu na zemlji. Proces spreminjanja je usmerjen od znotraj navzven, kjer kot ključna omejitvena oziroma kataklitična spremenljivka nastopa proaktivno poznavanje, zavedanje in osmišljanje samega sebe in okolja. Ta večplastna proaktivnost je ključna za proces spreminjanja - ki ima svoj začetek v okolju - če hočemo spremembo izvesti učinkovito in uspešno ter s ciljem izboljšanja storitev, procesov, sistemov in posledično kakovosti življenja.

Prilagajanje spremembam v okolju je torej proaktivten in dinamičen proces, kjer je obstoj in upoštevanje povratne zanke odločilnega pomena za

doseganje in preseganje osebnega, skupnostnega in systemskega poslanstva. Če upoštevamo dve prepoznani naravi sprememb, ki posledično zahtevata bistveno različna pristopa – oba pa temeljita na povratni zanki učenja in senzibilnosti - ter posledično ustrezne aktivnosti, lahko naš pogled na proces spreminjanja poenostavimo. Posplošimo delitev sprememb na transakcijske, postopne spremembe, ki pomenijo nenehen odziv na evolucijske spremembe v okolju in torej nenehno izboljševanje vpeljanih pristopov ter na transakcijske, radikalne spremembe, ki pomenijo enkratno odzivanje na revolucionarne spremembe v okolju – dejansko torej pomenijo temeljito preobrazbo vpeljanih pristopov. Zahtevajo veliko pozornost in dramatično spremembo poslanstva. Nenehne izboljšave običajno odvrtačajo pozornost od korenitosti sprememb in zahtevajo odločnost v izvedbi.

Obvladovanje sprememb mora slediti spremembam demografske logike in družbeni humanosti. Pojav transformacijskih sprememb praviloma sledi daljšemu obdobju transakcijskega spreminjanja, kateremu po daljšem obdobju sledi paradigmatški preboj. Ta paradigmatški premik zahteva tudi spremembe sistema vrednot in obnašanja, torej spremembe organizacijske kulture, kar je težko izvesti z zgolj zmernim trendom nenehnega izboljševanja, saj postajamo s sistemom planiranja in nezmožnostjo implementacije sprememb omejeni. Brez kritičnega odnosa do preteklih in tudi aktualnih teorij in pristopov težko pričakujemo izboljšanje potrebnih sprememb. Senge (2002, str. 23) trdi, da nova doba ni informacijska doba, temveč doba novih metafor (paradigem) in novih temeljih predpostavk (gradnikov).

Spremembe na področju dela s starimi bodo možne le, če bodo strokovnjaki pridobili ustrezna znanja in kompetence za delo in razvoj na področju, za katerega se bodo izobraževali (Svetlik, 1996) gre za nov tip ciljne naravnosti, systemske aplikacije in teamskega dela, ki prinaša novo opolnomočenost za potencialno storitev.

Spremembe v okolju, nanašajoče se na hitro rastočo populacijo starih, pomenijo izziv in priložnost, ki jo lahko dosežemo z dobrim programom, z vzpodbudami okolja in v storitve usmerjenim učenjem.

Nov center znanja s področja socialne gerontologije bo svoje delovanje usmerjal tako v regijsko kot v nacionalno družbeno okolje. S tem, ko se umešča v še ne izkoriščene možnosti obvladovanja problematike starih (niše), želi vzpostaviti kvalitetno sodelovanje s sorodnimi institucijami na regionalni, državni in mednarodni ravni. Ambicija programov je študij socialno gerontološke problematike, sodobnih teorij s tega področja, trendov razvoja, pristopov ter modelov dobrih praks s področja dela s starimi. Zato menimo, da so programi socialne gerontologije pomembni na vseh treh ravneh, ki pomen utemeljujejo na:

1. **regionalni ravni** zaradi pomena njene umeščenosti v regijsko okolje in s tem glede na prispevek k razvoju socialno gerontoloških storitev in regionalnemu trgu dela;
2. **nacionalni ravni** v smislu pomena za razvoj socialno gerontološke vede in storitev, povezanih s staranjem in starostjo na ravni Slovenije ter v smislu prispevka k povečevanju kvalitete življenja starih na področju Slovenije;
3. **mednarodni ravni**, saj mora zaradi inter- in transnacionalnosti družbenih ved in znanstvene sfere na splošno vsak tovrsten projekt neizbežno najti svoje mesto v evropskem in globalnem prostoru in v globalnih trendih.

TEMELJNI CILJI PROGRAMA

Naravna težnja živega bitja je odziv na potrebo. Taka potreba se kaže na področju starih, kjer smo priča evlucijskim spremembam, ko postaja za delo z najbolj množično manjšino - starimi – nujno. Ker gre za prvi program te vrste v Sloveniji, želimo pozicionirati na osnovah raziskovalnih izkušenj, ki vodijo v višjo kvaliteto storitev.

Cilj programa je študenta voditi skozi proces teoretskih znanj, ki jih sukcesivno preverja v raziskovanju in ga pripeljati do sposobnosti analize in sinteze raziskovalnih izkušenj in ga usposobiti za modeliranje novih rešitev. Gre za željo zagotoviti kakovost dela s starimi kot vrednoto, katere sinonim je nenehno izboljševanje, prenavljanje, poskus oblikovanja storitve na nov način kvalitetnejše, kompleksnejše, lepše, boljše.

Pristop k socialni gerontologiji je naravnan tako, da se vzpostavlja kot posebno pomembna kvaliteta in specifika dela. V Sloveniji predstavlja novost, po svoji vsebini pa je globalno konkurenčen, saj temelji na filozofiji kvalitete življenja starih ljudi.

Način vodenja, ki temelji na spoštovanju in upoštevanju potreb starostnika kot na osnovni vrednoti, bi lahko poimenovali ustvarjalno vodenje v socialni gerontologiji. Podobno poimenovanje bi lahko našli na področju kakovosti, Crosby definira kakovost (Crosby, 1996) kot zbir konceptov, ki jih vodstvo uporablja za vzpostavitev takšne organizacijske kulture, v kateri spremembe izvedejo na način, ki je sprejemljiv in kjer vladajo odlični odnosi med vsemi subjekti delovnega procesa. Kreativnost, kot univerzalno, generično potrebo človeka, pa bi lahko tej utemeljitvi nadgradili, saj ustvarjalnost in kreativnost v storitvi pomenita novo kvaliteto in novo nadgradnjo.

Vodstvo mora ustrezno oblikovati organizacijski sistem, da raziskovalna praksa pomeni enega izmed temeljnih gradnikov nove podobe dela s starimi in za stare. Osredotočena bo na visoko kakovost na eni in uporabnike storitve na drugi strani. Gre za vizijo institucije, ki zagotavlja upravljanje s procesi in vključevanje zaposlenih v odločitvene in ustvarjalne procese dela s starimi, ki zagotavljajo visoko stopnjo družbeno odgovornega partnerstva in inovativnosti.

Cilj podiplomskega doktorskega programa Socialna gerontologija je zagotoviti doktorandom internacionalizacijo temeljnih gradnikov sodobne paradigme kreativne storitve, njene kakovosti pri skrbi za stare ter zagotovitev posredovanja tistih znanj in spretnosti v raziskovanju, ki jim bodo zagotavljali širok naboj kompetenc potrebnih za obvladovanje procesov raziskovanja skrbi za stare.

Po zaključku tretje (doktorske) stopnje bodo doktorandi usposobljeni za samostojno delo v posamezni organizacijski enoti, posebej bodo v procesu študija pridobili vpogled v raziskovalno sfero na nov raziskovalni način. Sposobni bodo konceptualizirati nove doktrinarne rešitve problemov. Pri tem bodo usposobljeni za nenehno izboljševanje sistemov, za višanje kakovosti, za animiranje organizacijskih poti storitve do kreativne rešitve in kakovosti storitve.

Odločilno pomemben poudarek bo dan spoznavanju sodobnih pristopov, modelov in orodij, ki jih najboljše institucije pri delu s starimi uporabljajo v vsakodnevni praksi.

Program tretje (doktorske) stopnje Socialne gerontologije je zasnovan izrazito interdisciplinarno, saj bodo doktorandi pridobili znanje s področja gerontoloških, socialnih in organizacijskih ved, poslovnih in družboslovnih ved, kreativnosti in komunikologije, s področja storitev in trajnostnega razvoja, s področja organizacijskih teorij in managementa, raziskovanja ter sistemov in tehnologij oblikovanja storitev s področja znanj o kulturnem in naravnem okolju ter s področja znanj kakovosti storitve.

Program zagotavlja spoznavanje kompleksnega področja socialno gerontoloških študij in hkrati omogoča posamezniku, da se specializira na enem izmed področij skrbi za stare (vrste institucij in drugih ciljnih skupin in subjektov s področja dela in skrbi za stare).

Program bo vseboval naslednje vsebinske sklope:

- Temeljni predmeti prinašajo poglobljeno poznavanje najnovejše socialno gerontološke in psihološke problematike starih ter še posebej posebno dinamiko socialnih odnosov v tem obdobju.

- V raziskovalnem delu program prinaša znanja s področja raziskovalnih metod, predvsem, ko gre za njihovo pravilno izbiro in uporabo (orodja, načrtovanje, ocenjevanje in razlage metod, sintetiziranje in modeliranje novih rešitev).
- Program prinaša znanja o mrežah, ki jih kot socialne odnose vzpostavljajo stari in ki temeljijo na komunikaciji, so pogojeni z organizacijskimi sistemi in odvisni od odličnosti in kakovosti storitev.
- Pomembno vlogo za profil ima tudi področje ekonomike zdravja in socialne pomoči, ki doktorandu pomaga presoditi kazalnike, ki jih uporabi v cost benefit analizi posamezne storitve.
- Pomembno področje predstavlja tudi predmetna skupina, ki se nanaša na miselne procese v starosti, psihologijo in filozofijo zdravja ter dietetiko ter zdravo prehrano.
- Kot izbirni pa so zanimivi predmeti, ki zadevajo socialno politiko starih, dolgotrajno domačo oskrbo, upokojitveno problematiko kvalitete življenja v starosti ter paliativo in svetovanje v paliativnih procesih.
- Pomembno vlogo za profil ima tudi področje gerontološke in antropološke interpretacije, ki pomeni osnovo za modeliranje novih rešitev in hkrati za uvajanje dobrih praks, ki jih bodo sposobni konstruktivno kritično ovrednotiti.
- Še eno pomembno vlogo na tej ravni ima predmetna skupina filozofije in etike, ki študenta usposobi za konceptualizacijo doktrinarno odprtih znanj in rešitev.

Podiplomski (doktorski) študijski program bo strukturiran tako, da bo temeljil na treh stebrih predmetov:

- **Obvezni teoretski in metodološki predmeti**, ki pomenijo nadgradnjo teoretskih in metodoloških znanj pridobljenih na magistrskih programih, ki so temelj, na katerem lahko razvijamo nov pristop v raziskovalno storitev. Gre za nove koncepte prepoznavanja starosti in staranja ter organizacijske sisteme gerontološkega mreženja – individualne in družbene – domače in mednarodne. Gre za modeliranje organizacijskih modelov v gerontologiji, ki so posledica genetskih in evolucijskih sprememb.

Pomembna znanja prinašajo predmeti, ki zajamejo odličnost in kakovost storitev, ekonomiko zdravja in medicinske pomoči, socialno politiko stare

populacije in komunikacijo ter svetovanje na področju socialne gerontologije.

- **Izbirni predmeti** se nanašajo na sociološke vidike staranja psihologijo in filozofijo zdravja, na stare in miselne procese v starosti, dolgotrajno domačo oskrbo, paliativo in svetovanje ter pomenijo profesionalno usmeritvene predmete. Posebno mesto med temi zadevajo predmetne vsebine o kvaliteti življenja v starosti, o zdravju in boleznih ter o kreativnih oblikah timskega delovanja in druge organizacijske pomoči starim.
- **Tretji steber** pomeni seminar za pripravo doktorske teze ter ga opredelijo tisti izbirni predmeti, ki jih doktorand izbere kot za doktorsko delo pomembno podlago.

KOMPETENCE, KI SE PRIDOBIMO S PROGRAMOM

Doktoranti bodo v okviru podiplomskega (doktorskega) študijskega programa Socialne gerontologije pridobili naslednje **splošne kompetence**:

- sposobnost identificiranja danega raziskovalnega problema, sposobnost raziskave o tem problemu, podkrepjen z kvalitativnimi in kvantitativnimi metodami, sinteza ugotovitev ter konceptualizacija možnih rešitev na doktrinarni ravni;
- sposobnost koherentnega obvladovanja temeljnega znanja;
- zmožnost povezovanja znanja interdisciplinarnih strokovnih področij;
- sposobnost timskega in projektne delo;
- usposobljenost za predstavljanje raziskovalnih dognanj in
- sposobnost uveljavljanja kreativnih pristopov v svojem okolju;
- modeliranje organizacijskih modelov na področju socialne gerontologije.

Doktoranti bodo v okviru doktorskega študijskega programa Socialna gerontologija pridobili naslednje **predmetno-specifične kompetence**:

- Sposobnost prepoznavanja gerontološke problematike v družbenem in kulturnem okolju;
- Sposobnost prepoznavanja vloge in položaja starostnika v procesu medsebojne interakcije;
- Sposobnost internalizacije temeljnih gradnikov kakovosti storitev;
- Sposobnost kompetentnega odziva za modeliranje terapevtskih in svetovalnih posegov;
- Sposobnost oblikovanja zdrave prehrane z upoštevanjem dietetskih načel;

- Sposobnost prepoznavne potrebe po socialnodelavskih pristopih k posameznim segmentom znotraj populacije (nepokretni, invalidni, mlajši in starejši upokojeanci);
- Sposobnost priprave poslovnega in strateškega načrta za zagotovitev varne starosti;
- Sposobnost etičnega reagiranja ob različnostih v populaciji;
- Sposobnost spoznati strukturiranje, funkcioniranje in procesiranje storitev in specifik storitvene dejavnosti;
- Poznavanje teorij s področja paliativne oskrbe;
- Poznavanje osnov ekonomske zakonitosti obvladovanja različnih entitet, ki delajo s starimi in njihovega konkurenčnega okolja.
- Kompetence na področju obvladovanja dinamične organizacije;
- Kompetence za sestavo dinamičnega procesa zaposlitve v prostem času, življenja in skrbi za starega človeka;
- Kompetence prepoznavanja trendov v globalnem sistemu;
- Znanje za obvladovanje procesov v starosti in bolezenskih stanjih ter ustrezen pristop k oblikovanju storitev za pomoč;
- Usposobljeni so za prepoznavanje novih tehnologij paradigem in filozofij pri obravnavanju kompleksnosti konceptov dela s starimi in razumevanje ključnih dejavnikov za razvoj storitev na področju skrbi za stare;
- Sposobni so oblikovati nove storitve na področju skrbi za stare;
- Zmožni so vzpostavljati družbeno odgovorno delovanje na osnovi etičnih pravil in pričakovanj družbe;
- Pridobijo kompetence za svetovanje in raziskovanje na vseh področjih skrbi za stare;
- Sposobnost izdelave »cost benefit« analize posameznih socialnih intervencij;
- Sposobnost tvorjenja inovativnih rešitev za delovanje na področju gerontoloških študij in dejavnosti za populacijo starih.

PREDMETNIK S KREDITNIM OVREDNOTENJEM ŠTUDIJSKIH OBVEZNOSTI

Doktorski program »Socialna gerontologija« je oblikovan skladno z določili Zakona o visokem šolstvu (Uradni list RS, št. 119/2006, 64/2008), Zakona o strokovnih in znanstvenih naslovih (Uradni list RS, št. 61/06), Merili za akreditacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov (Uradni list RS, št. 101/04) in Merili za kreditno vrednotenje študijskih programov (Uradni list RS, št. 124/04).

Kot doktorski študij je program zasnovan tako, da usmeri doktorske študente k individualnem delu na doktorski disertaciji, pri tem pa jim pomaga z določenimi znanji, ki bistveno nadgrajujejo znanja v dodiplomskem in magistrskem študiju, in hkrati pomaga razvijati veščine, nujno potrebne za doktorsko raven študija, pripravo in zagovor doktorske disertacije. Gre predvsem za:

- temeljit in poglobljen vpogled v sodobne doktrinarne usmeritve na področju gerontologije.
- temeljita in poglobljena metodološka znanja in veščine za suvereno povezovanje in uporabo kvalitativnih in kvantitativnih raziskovalnih metod,
- raziskovalno delo za pomoč in zagotavljanje znanstvene korektnosti pri pripravi dispozicije, besedila in zagovora doktorske disertacije.

Program traja tri leta in je razdeljen v šest semestrov. Ovrednoten je s 180 KT. Prvi semester je namenjen teoretski in metodološki poglobitvi predhodnih znanj, ki omogočajo uvod v doktorski študij. Drugi semester je namenjen študiju izbirnih vsebin in delu pri izdelavi dispozicije za doktorsko disertacijo. Tretji in četrti semester sta namenjena individualnemu delu na doktorski disertaciji ob pomoči mentorja in morebitnega somentorja. To se v petem semestru poveže s seminarjem za pripravo disertacije, v okviru katerega kandidati predstavijo pripravljene osnutke disertacije in prejmejo napotke za nadaljnje izpopolnitve, tako da lahko delo zaključijo do konca šestega semestra.

Program bo strukturiran tako, da bo temeljil na šestih stebrih predmetov:

1. Obvezni teoretični predmeti pomenijo znanstveno poglobitev in konceptualizacijo znanj dosežkov, ki so plod razvojno kritičnega vpogleda v procese, ki jih doktorand raziskuje. Gre torej za razvoj kritično raziskovalnega pristopa in vzpodbudno raziskovalnega duha doktoranda.
2. Profesionalni usmeritveni, ki doktorantu odpira vpogled v kreativnost na področju ožje stroke. Ker gre za znanstveno delo usmeritveni predmet na podlagi predznanj metodoloških rešitev usmerja v raziskovalno vprašanje, ki ga bo študent oblikoval kot predlog doktorske disertacije. Vsekakor gre za paradigmo iskanj tako širine kot globine ustvarjalnega razmišljanja na področju socialne gerontologije.
3. Izbirni (notranje) predmeti, ki usmerijo doktoranta v obravnavo tematik, ki predstavljajo jedro programa (notranje izbirne predmete doktorandi izbirajo med predmeti programa Socialna gerontologija -

3. stopnje). Ti predmeti pomenijo ožjo nadgradnjo v smislu posameznega sklopa predmetno specifičnih kompetenc in želenega profesionalnega profila študenta.
4. Izbirni (zunanje) predmeti, ki jih doktoranti izberejo bodisi med predmeti, ki se izvajajo v okviru programa, bodisi med relevantnimi predmeti, ki se izvajajo v okviru drugih družboslovnih programov domačih ali tujih visokošolskih zavodov. Ti predmeti pomenijo izostritev njegovega profesionalnega profila.
 5. Metodološki predmet doktoranta usmeri v ključna metodološka področja kvalitativnih in kvantitativnih metod, ki jih potrebuje za kompleksno znanstveno delo na področju socialne gerontologije. Doktoranda usmerijo v ključna metodološka orodja na področju kvantitativnih in kvalitativnih metod raziskovalnega dela, ki jih potrebuje za samostojno in kompleksno raziskovalno delo na področju kreativnih pristopov v socialni gerontologiji. Doktoranda usmerja predvsem v smeri metodološke triangulacije.
 6. Obvezni seminar, neposredno povezan s pripravo same doktorske disertacije (seminar za pripravo prijave doktorske teze in seminar za izdelavo in pripravo doktorske teze).

Program vsebuje 26 predmetov, od katerih so 3 obvezni teoretični in metodološki, 5 profesionalno usmeritvenih, 16 izbirnih predmetov, 2 seminarja za pripravo prijave doktorske teze in seminar za izdelavo in pripravo doktorske teze. Program zaključí doktorska disertacija.

PREDMETNIK DOKTORSKEGA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA SOCIALNA GERONTOLOGIJA		
ZAP. ŠT.	IME PREDMETA	ŠTEVILO ECTS
1. LETNIK		
Osnovni strokovni modul		
1.	Socialna gerontologija	10
2.	Kvalitativna metodologija	10
3.	Družbena konstrukcija staranja	10
4.	Modeliranje vodenja različnosti in raziskovanja kompetenc	10
5.	Vpliv sprememb na organizacijo v socialni gerontologiji	10
6.	Doktorski seminar: priprava prijave doktorske teze	10
SKUPAJ ZA 1. LETNIK		60

2. LETNIK		
Obvezni predmeti		
7.	Gerontološke in antropološke analize interpretacije	10
8.	Starostnik, družina in socialna gerontologija	10
9.	Strategije razvoja gerontološke problematike	10
IZBIRNI PREDMETI (študent izbere 3 predmete)		
1.	Demografske in gerontološke perspektive	10
2.	Sociologija staranja	10
3.	Gerontološki procesi in spol	10
4.	Filozofija in etika v starosti	10
5.	Kvaliteta življenja v starosti	10
6.	Socialni management	10
7.	Kreativne oblike timskega delovanja	10
8.	Zdravstveni vidiki staranja	10
9.	Medikalizacija staranja	10
10.	Ekonomski vidiki oskrbe starih	10
11.	Management neprofitnega sektorja	10
12.	Krizni management v Socialni gerontologiji	10
13.	Urbana in arhitektonska integracija starih	10
14.	Prostovoljstvo za sožitje med generacijami	10
15.	Oblike pomoči v paliativi	10
16.	Pisanje znanstvenih besedil	10
17.	Organizacija prostega časa	10
SKUPAJ ZA 2. LETNIK		60
3. LETNIK		
DOKTORSKA DISERTACIJA - MENTORIRANJE		
	Seminar za pripravo in izdelavo doktorske disertacije	15
	Priprava in izdelava doktorske disertacije	45
SKUPAJ ZA 3. LETNIK		60
SKUPAJ ZA ŠTUDIJSKI PROGRAM		180

POGOJI ZA VPIS IN MERILA ZA IZBIRO OB OMEJITVI VPISA

V prvi letnik doktorskega študijskega programa Gerontološke študije se lahko vpiše, kdor izpolnjuje najmanj enega od naslednjih kriterijev:

- kdor je končal študijski program druge stopnje (po bolonjskem sistemu) in pri tem na prvi in drugi stopnji ali na enovitem magistrskem študiju dosegel skupno najmanj 300 kreditnih točk po ECTS (po bolonjskem sistemu)
- kdor je končal študijski program iz četrtega odstavka 36. člena Zakona visokem šolstvu, če je ovrednoten s 300 KT,
- kdor je dokončal študijski program druge stopnje – UNI program sprejet pred 11.06.2004,

- kdor je končal visokošolski strokovni študijski program, sprejet pred 11.06.2004 in študijski program za pridobitev specializacije. Tem kandidatom se pred vpisom v študijski program določijo študijske obveznosti v obsegu 60 ECTS.

Fakulteta lahko omeji vpis, če število prijav bistveno presega število razpisanih mest. V primeru omejitve vpisa bodo kandidati/tke izbrani glede na povprečno oceno magistrskega študija brez ocene magistrske naloge (ali povprečno oceno) zadnjih dveh letnikov študija v primeru, da gre za enovit magistrski študij in glede na oceno magistrske naloge. Vsak od omenjenih dveh kriterijev ima enako težo. V primeru, da magistrski študij ni vključeval magistrske naloge ali se le-ta ni ocenjevala, se kot edini kriterij šteje povprečna ocena magistrskega študija. Prednostno bodo uvrščeni tudi študentje, ki so objavili znanstveni prispevek v indeksirani reviji z IF.

MERILA ZA PRIZNAVANJE ZNANJA IN SPRETNOSTI, PRIDOBILJENIH PRED VPISOM V PROGRAM

Alma Mater Europaea - Evropski center, Maribor priznava tudi znanja, usposobljenosti in kompetence, ki so bile pridobljene pred vpisom v program. Te morajo po vsebini in zahtevnosti v celoti ali deloma ustrezati splošnim oziroma predmetno-specifičnim kompetencam, ki jih določa program Socialna gerontologija. To lahko stori na osnovi pisne vloge kandidata/ke.

1.) Če je bilo znanje pridobljeno v formalnih vseživljenjskih oblikah izobraževanja, bodo kandidati/ke to znanje izkazali s spričevali in drugimi listinami (»netipična spričevala«, portfolio, listine o končanem delu študijskega programa, tečajih in drugih oblikah izobraževanja). Iz teh listin mora biti jasno razvidna vsebina teh izobraževalnih programov in obseg vloženega dela študenta, ki se lahko ovrednoti z ECTS. Dokazila mora študent/ka predložiti najkasneje do junija za naslednje študijsko leto. Študent, ki se vpisuje neposredno v drugi letnik, pred vpisom ne more zaprositi za priznavanje predmetov tretjega letnika.

2.) Če je kandidat/ka znanje pridobil z izkustvenim učenjem, mu ga lahko fakulteta prizna na temelju preverjanja in ocenjevanja znanja. Preverjanje organizira Alma Mater Europaea - Evropski center, Maribor.

3.) Alma Mater Europaea - Evropski center, Maribor lahko delno ali v celoti prizna posamezne predmete na osnovi pred vpisom opravljenih izpitov na drugem visokošolskem zavodu.

Vloge za preverjanje znanja in spretnosti, pridobljenih pred vpisom v program, obravnava komisija za študijske zadeve, skladno s postopki in

pravili za priznavanje izpitov, ki jih sprejem senat Alma Mater Europaea - Evropski center, Maribor.

OCENJEVANJE IN PREVERJANJE ZNANJA

Ocenjevanje znanja bo del procesa raziskovalnega študija. Potekalo bo sproti med izvajanjem in po zaključenem izvajanju posameznih učnih enot študijskega programa, ki bo od doktorantov zahteval raziskovalno poglobljeno delo. Na temelju ocenjevanja znanja bodo tako visokošolski učitelji kot kandidati prišli do rednih, sprotnih in kakovostnih informacij o tem kako študenti dosegajo začrtane splošne in predmetno-specifične kompetence in o doseganju zastavljenih ciljev študijskega programa.

V učnih načrtih posameznih predmetov bodo določeni načini preverjanja in ocenjevanja znanja. Prilagojeni so preverjanju doseženih ciljev pri posameznih predmetih, predvidenih dosežkih pri študiju in razvoju splošnih in predmetno-specifičnih kompetenc. Zaradi zagotavljanja veljavnosti, zanesljivosti, objektivnosti in različnih metod poučevanja in učenja, bodo visokošolski učitelji pri posameznih predmetih uporabljali različne metode preverjanja in ocenjevanja znanja, pri čemer bo upoštevana tudi kvaliteta strukture in organizacije znanja.

Nameni ocenjevanja znanja so:

- oceniti znanje,
- oceniti članke, knjige, ekspertize, ki so nastale v okviru študijskega dela,
- s ponujanjem kakovostnih povratnih informacij o napredku in doseženih rezultatih motivirati študente in študentke k pridobivanju dodatnega raziskovalnega in doktrinarnega znanja,
- omogočiti vključitev v nadaljevanje izobraževanja in
- pridobivati podatke za evalvacijo opravljenega pedagoškega dela.

Kriteriji za ocenjevanje temeljijo na ciljnih študijskega programa in predvidenih dosežkih študenta in študentke, ki so opredeljeni v posameznih učnih načrtih. Doktoranti bodo o elementih preverjanja znanja in kriterijih ocenjevanja obveščeni ob začetku študijskega leta pisno z učnim načrtom.

Visokošolski učitelj bo študente sproti seznanil z načrtom izvedbe predmeta, s študijskimi obveznostmi ter z deleži, ki jih posamezne sestavine preverjanja ocenjevanja znanja in prispevajo h končni oceni predmeta.

Možni načini preverjanja in ocenjevanja znanja so:

- ustni izpiti,
- raziskovalni dosežki (npr. projektnega dela), portfolijo,
- reševanje realnih problemov na ravni konceptualizacije ali metodološko zahtevnih rešitev,
- srečanja, projekti in raziskave,
- doktorska disertacija.

POGOJI ZA NAPREDOVANJE PO PROGRAMU

Pogoji za napredovanje v 2. letnik

Za napredovanje iz prvega v drugi letnik mora študent/ka doseči najmanj 30 ECTS iz prvega letnika, izbrati mentorja in morebitnega somentorja, ki ju potrdi senat Alma Mater Europaea, Evropski center, Maribor ter oddati dispozicijo doktorske disertacije, ki je s strani mentorja ocenjena kot ustrezna.

Pogoj za napredovanje iz drugega v tretji letnik so opravljene vse obveznosti prvega letnika v obsegu 60 KT in opravljeno individualno delo drugega letnika v obsegu 60 KT. Opravljene obveznosti drugega letnika se ugotavljajo na podlagi mnenja mentorja, ki na podlagi individualnih razgovorov s študentom in materialov, ki jih ta predloži, oceni preliminarne rezultate njegovega individualnega dela.

Študent/ka lahko glede na študijske dosežke konča študij v krajšem času, kot je predvideno s študijskim programom.

Ponavljanje letnika

Doktorant, ki ne izpolnjuje pogojev za vpis v višji letnik, lahko v času študija enkrat ponavlja letnik zaradi neizpolnitve obveznosti v prejšnjem letniku.

Podaljšanje statusa

Doktorantu se v skladu z veljavno zakonodajo lahko podaljša študentski status za največ eno leto, če:

- se iz upravičenih razlogov ne vpiše v višji letnik,
- iz upravičenih razlogov ne diplomira v 12 mesecih po zaključku zadnjega semestra,
- doktorantki, ki v času študija rodi.

Določbe o prehodih med programi

V skladu z 39. členom Zakona o visokem šolstvu in Merili za prehode med študijskimi programi je možen prehod v študijski program tretje stopnje iz študijskih programov iste stopnje. Vloge za prehode se obravnavajo individualno skladno s fakultetnimi pravili. Ugotavljajo se obveznosti, ki jih je študent že opravil in se mu lahko priznajo kot opravljene obveznosti v novem programu ter predpišejo izpiti, ki jih študent mora opraviti, da pridobi doktorsko diplomu študijskega programa druge stopnje iz socialne gerontologije.

Diplomantom dosedanjih (starih, tj. pred bolonjskim sistemom) študijskih programov za pridobitev magisterija znanosti oziroma specializacije po končanem študijskem programu za pridobitev univerzitetne izobrazbe v doktorskem študijskem programu tretje stopnje se skladno s 3. alinejo 16. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o visokem šolstvu (UL RS 94/06) priznajo študijske obveznosti v obsegu 60 kreditnih točk. Na tej podlagi se vpišejo neposredno v drugi letnik, pri čemer pa morajo do konca prvega semestra tega letnika predložiti dispozicijo svoje doktorske disertacije.

Svetovanje in usmerjanje med študijem

Mentor bo vodil doktoranta skozi ves čas študija in ga spodbujal pri vključevanju v fakultetno študijsko in raziskovalno okolje. Mentorjeva obveza do doktoranta se bo zaključila, ko bo ta uspešno doktoriral. Na začetku bo mentor predstavil doktorantu program študija. Pomagal mu bo pri organizaciji študija, kar pomeni, da bo med študijem spremljal in usmerjal njegovo delo. Doktorantu bo svetoval in mu pomagal pri reševanju problemov, vezanih na študij, pri izbiri predmetov v okviru kreditnega sistema ter pri izbiri in iskanju študijske literature. Svetoval mu bo tudi pri odločitvah o študiju v tujini.

Pri delu bo kot mentor sodeloval visokošolski učitelj, ki bo svetoval pri izbiri ustrezne raziskovalne metodologije in relevantne literature. Pomagal bo doktorantu pri pripravi zasnove disertacije, načrtovanju metodologije raziskovalnega dela, izbiri virov in literature ter presodil, kdaj bo doktorska disertacija pripravljena za zagovor.

Pogoji za dokončanje študija

Pogoj za dokončanje študija so uspešno opravljene vse s programom predpisane študijske obveznosti ter priprava in uspešen zagovor doktorske naloge. Doktorant dokonča študij, ko zbere vseh 180 kreditnih točk, predvidenih s študijskim programom.

Ob zaključku študija prejme doktorant doktorsko diplomo, ki je javna listina.

PODATKI O MOŽNOSTIH ZAPOSLOVANJA DIPLOMANTOV

Ob zaključku tretje stopnje (doktorata) bodo doktorji usvojili kompetence, potrebne za vodenje procesov v gerontološki dejavnosti na odličen način (vzpostavitev in kakovostno vodenje ter nenehno izboljševanje sistemov vodenja storitev, organizacij in sposobnost nenehnega kreativnega poseganja v organizacijski razvoj s stremljenjem k odličnosti), s poudarkom zmožnosti konstruktivno - kritične presoje in aplikacije kreativnih rešitev na ravni pristopov in modelov ter odnosni ravni. Zaposlitvene možnosti doktorjev Alma Mater Europaea, Evropskega centra Maribor so naslednje:

Vodenje notranjih organizacijskih enot socialno gerontološke dejavnosti in druge storitvene dejavnosti

- Z večanjem populacije starih se je na družbenem področju nenadoma oblikovala številna populacija, ki zaradi starosti predstavlja izziv organizaciji in to na institucionalnem, projektnem in programskem področju.
- S tem so se v organizacijskih strukturah začele pojavljati nove organizacijske enote, katerim se je pripisoval večji ali manjši obseg odgovornosti, pooblastil in pristojnosti. Na vseh teh ravneh je potrebno zagotoviti nove ustvarjalne izzive.
- Doktor Alma Mater Europaea - Evropskega centra Maribor je s svojimi kompetenčnim profilom usposobljen za vzpostavitev, vodenje in nenehno izboljševanje sistemov vodenja kakovosti storitev ter kot član najvišjega vodstva lahko prevzema proaktivno vlogo motivatorja za širitev kulture kakovosti in odličnosti storitev.
- Vsebina posameznih izbir fokusira kompetenčni profil doktorandov glede na njihovo karierno usmeritev, tako da je njihov osebni razvoj lahko artikuliran v širokem naboru zaposlitvenih možnosti v sektorju storitev, kjer so posebej izpostavljene trenutne zahteve po drugačnosti. Na področju starih se odpira široko polje novih storitev, ki predstavljajo izziv tudi doktorjem tega področja.

Vodenje projektov kakovosti v gerontoloških storitvah

- Izrazit prispevek na področju umeščanja filozofije kakovosti v sisteme vodenja se pokaže v težnji, da projekte vodijo inovativno usmerjeni, izobraženi kadri, ki spremembe v okolju priznajo kot odziv za nov kreativni izziv.

Vodenje notranjih organizacijskih enot za ravnanje z ljudmi pri delu

- Sodobna praksa v storitvenem sektorju kaže na očiten trend, da pri približevanju k najvišji stopnji kakovosti, torej odličnosti, prihaja do sovpadanja področij dela organizacijskih enot, ki skrbijo za razvoj kreativnosti in odličnosti storitve in za razvoj in usmerjanje človekovih ustvarjalnih zmogljivosti. Ključno je spoznanje, ki je razvidno tudi iz EFQM modela odličnosti, da je ključ do nenehnega izboljševanja v učenju in inoviranju, kar pa se lahko doseže le ob ustreznem usmerjanju človekovih ustvarjalnih zmogljivosti (HRM).

Vodstveno in vodilno osebje

- Kljub rastočemu številu inštitucij, ki bi delovale za stare še vedno primanjkuje oziroma niso vodene optimalno. Zato se kaže doktor socialne gerontologije kot idealen profil, ki bo ustrezno profesionalno socialno gerontološko, pa kot tudi organizacijsko-managersko in ekonomsko izobražen ter etično osveščen.

Iniciator novih oblik in modelov skrbi za stare

- Četudi o starih razmišljamo kot o onemoglih, pa vendar 2/3 starih populacije še želi živeti polno, dinamično življenje. Pogosto primanjkuje možnosti in oblik za kakršnokoli produktivno delovanje, zato se to polje kaže kot izjemna ponudba za inovacije in inkubatorje novih ponudb za mlajše stare.

Svetovalec za kakovost v storitvah

- Pridobljena znanja ob dodatni specializaciji in nadgradnji z ustrezno prakso lahko nudijo priložnost za izvajanje svetovalne dejavnosti na področju modelov, standardov ter orodij kakovosti v storitvah kot nadgradnji odličnosti. Mišljena je samostojna svetovalna dejavnost ali pa zaposlitev kot svetovalca v svetovalni organizaciji za področje kakovosti v gerontoloških storitvah in v organizacijskem razvoju.

Visokošolski učitelj

- Zaposlitev doktorjev Alma Mater Europaea - Evropskega centra Maribor je možna tudi v okviru novih in nastajajočih visokošolskih zavodov in sicer kot visokošolskih učiteljev in raziskovalcev. Širok nabor kompetenc omogoča vključevanje v različna predmetna področja in tudi v razvojno raziskovalno delo visokošolskega zavoda. Pridobljena znanja in sposobnost kompleksnega uvida doktorju omogočajo aktivno vključevanje in iniciranje inovativnih projektov na področju skrbi za stare tako kot čistih inovacij kot tudi aplikativno novih razvojnih možnosti.

Raziskovalec na inštitutu

- Doktorji Alma Mater Europaea - Evropskega centra Maribor bodo s svojim širokim interdisciplinarnim znanjem sposobni preko raziskovalnega dela nenehno prepoznavati paradigmatske premike in zmožni oblikovati sodobne, inovativne koncepte in pristope na področju kakovosti storitev in inovativnosti pri skrbi za stare. S tem bodo sposobni nuditi organizacijam, ki danes delujejo v kompleksnem okolju, ne-le tehnične ampak tudi organizacijske inovacije za urejanje razmerij do različnih deležnikov organizacije.

KONTAKTNI PODATKI

Za vse dodatne informacije se obrnite na:

Alma Mater Europaea – Evropski center, Maribor

Gosposka ulica 1

2000 Maribor

Tel.: 02/250-19-99

Fax: 02/250-19-98

E-mail: info@almamater.si